

'Treballar és salut, honor i alegria'

La Catalina és una de les muses de l'enòleg Albert Costa i a través del vi que porta el seu nom, homenatja els anys esforçats que ha dedicat a la vinya

Catalina. | Cesc Garsot.

La visito quan té 103 anys i 5 mesos. Ara deu fer un any ben bo d'aquell dia, encara d'estiu, però tinc el record ben viu a la memòria. Nascuda a Àguila, a Múrcia, esmorza a diari pa amb llet i se'l menja directe de la tassa d'escalfar. Són gairebé les 12 del migdia i el sol ja penetra amb força per la finestra que està mig oberta. "Tinc l'estómac petit", dirà per justificar-se, de l'esmorzar curt. La **Catalina** és una de les muses de l'enòleg **Albert Costa**, un dels rostres del seu projecte vitivinícola i enològic que camina al costat del de *Vall Llach*, a Porrera. Són vins de tirada curta que homenatgen les dones sàvies i velles del poble, que sempre i malgrat tot han tingut cura de la vinya.

No hi vaig sola, a veure-la. M'acompanya l'enòleg, l'home que ha rescatat de l'oblit tres dones centenàries o gairebé i els ha volgut reconèixer la seva feina, sovint oblidada i molt poc reconeguda. "L'aprecio molt a l'Albert i me l'estimo una mica. Encara recordo que anava amb bicicleta amb el seu germà bessó, pel camí cap a les vinyes". La memòria de la Catalina viatja enrere i no serà difícil que els records de joventut apareguin, encara que desendreçats: "Quan era jove collia avellanes, vermava, despampolava, collia olives i també treballava a l'hort. No és dur, m'agradava, i quan va morir el meu marit vaig decidir continuar. Aprenia així que preguntava als pagesos del poble. També plantava cebes?". Li demano a la Catalina per la vinya. S'eixuga la

boca amb un tovalló de roba que guarda a la faldilla mentre mastega: "La vinya no era difícil tampoc, però es pagava poc. Tres duros per una càrrega de matxo". L'Albert puntualitzarà què és l'equivalent a 100 quilos. I després d'això, la Catalina, i com qui res, afegirà: "Treballava sempre de gust, perquè és salut, honor i alegria".

Fa 10 anys encara hi anava a peu a la vinya de *Les Sentius*. Tres quarts d'hora de viatge d'anada i el mateix de tornada. I recorda amb un punt de sornegueria com de vegades esperava que el pare de l'Albert, l'**Eric Costa**, la recollís pel camí amb el vehicle. Revelarà que sabia els seus horaris i s'ho feia venir bé. "Després li agràia amb un pom de flors per la mare de l'Albert, de les que hi ha al jardí plantades. A vegades eren peònies o violetes o dàlies o margarites...", anirà enumerant.

Quan va arribar a Porrera procedent de la comunitat murciana va començar servint a la casa de *Cal Pla* i ho va fer durant 11 anys. "No m'agradava cosir, però sí que cuinava. Sobretot les empanades i els dolços: el coc ràpid, els pastissos, *mantecados?*". Ara li agrada menjar de restaurant, de fet és l'únic desig que té als seus 104 anys, quan li pregunto per allò que la il·lusiona. I l'**Albert Costa**, que és generós i servicial, sovint fa que li ho portin a casa. El dia a dia però és per a la verdura, els fesols i la truita de patata. I el cistell de fruita, segons l'època, s'omple de préssecs, prunes, cireres i peres codonyeres.

Catalina i l'enòleg Albert Costa. Autor: Cesc Garsot.

D'ell, de l'enòleg, dirà: "És un noi decidit, se'n va cap a les Amèriques. Sap defensar-se". Entre viatge i viatge, però, hi ha parada a casa la Catalina, per explicar-li tot el que fa, sent i veu, a l'estranger. I quan un dia l'enòleg hi arriba amb un vi que duu el seu nom, s'emociona. I dirà: "Clar que em va

agradar", quan pregunto què li va semblar. Vull que el tastem plegades, però encara amb l'esmorzar gola avall, em diu tota convençuda i sense manies: "Què em dones ara a mi, vi?" Li dic que, si vol, només farem el gest de brindar. I accepta. I l'Albert ens fotografia. Abans, haurà advertit en veu alta: "Què li hem tret la pols a les copes?".

Els seus records del món del vi són més aviat tímids, potser per l'hora en què fem l'entrevista, encara amb el despertar present. Però té clar que de jove en bevia: "Vi bo amb el porró i acompanyant sempre coses dolces". Quan alça la copa del vi que porta el seu nom, diu sense que ningú li demani res: "Té un color molt bonic, és un vi molt maco". I l'observa a través del cristall de la copa, una, dues, tres vegades...

Mentrestant, segueix capbussant-se en els records, alguns a punt de l'oblit. Com per exemple que de jove, amb el marit, començaven la setmana laboral en diumenge a la tarda i si havien de passar dies al mas, per treballar la terra, s'emportaven una garrafa de vi, una d'oli, un bacallà, un cistell amb ous, un pernil i llet condensada. Eren tots els nutrients que els calien i que tenien a l'abast per alimentar-se, en un moment en què la post-guerra tampoc els concedia gaires treves. "Llauràvem amb mula, teníem matxo... I recordo que escoltàvem les notícies, a la ràdio, aleshores manava el Pujol... Ara, les notícies ja no les entenc...", dirà amb un punt d'innocència i nostàlgia.

Els seus records de joventut són al Priorat, on hi arriba amb poc més de 20 anys. Els d'infantesa, a Múrcia. Recorda molt vivament la figura paterna i de l'avi i probablement per l'artesanía de la seva professió, els treu a tots dos a la conversa: "Lo iaio i lo pare eren pescadors i pescaven sardina de nit... I, saps què? Els mariners coneixen totes les estrelles, els estels de l'albada, l'estel de Venus", dirà amb ulls petits, arrugats però encesos de memòria. Les estones d'oci, de jove i ja a Porrera, eren comptades, però guarda en el record l'estrena a Lo Teatret de la pel·lícula "*La ciudad de los muchachos*". Les estones d'oci més convencionals passaven entre el prendre la fresca i mirar les estrelles. Coses senzilles. I deliciosament tendres.

Quan reprenem el fil de la conversa del vi, repassa un ampli repertori de varietats, des de la granatxa, a la carinyena, el picapoll, el *doradillo* i el palot. Algunes les reconeixem, altres les intuïm, altres ni ens sonen. I del vi a la figura de **Lluís Llach**, soci de pare de l'Albert al projecte de vins i fill de la Maria de Cal Vall, que ara és també un vi ranci. "La seva mare, la Maria, sempre preguntava per mi i em venia a veure. I el Lluís recordo que s'asseia i tocava la guitarra i cantava, a casa seva, sempre", explica la Catalina amb un somriure als llavis, sabent-se estimada per mare i fill.

I ja ha passat més d'una hora. Ella, ha acabat l'esmorzar i la llum penetra més vivament dins de la sala. Un menjador -cuina de finestra amb persiana verda i cortina blanca. I al fons, les vinyes de Porrera. Les que han donat sentit a la seva vida i al projecte que ara fa bategar l'Albert Costa a través de la marca Clos l'Asentiu.

Imatge del vi La Catalina a l'agenda Un Dia Un Vi. Autor: Undiaunvi.

Són vins, el de la Catalina, la Joaquina i la Matilde, que honoren les dones velles i sàvies, que els reconeixen la seva feina austera, discreta i dura, però el més important és que reverteixen en les seves necessitats. Una part dels diners que s'obtenen de la venda, es destinen a fer-los la vida més còmoda i fàcil: escales per baixar la piscina o baranes per als carrers costeruts de Porrera, que són uns quants.

La Catalina és una dona valenta, però ara també és una garnatxa de Porrera vinificada en àmfora. Fresca, seductora i vibrant, com la dona de 104 anys que alça la copa només per immortalitzar el gest o diu "vinólogo" a l'home que l'ha feta popular, l'Albert. La dona que no té cap desig que no sigui menjar bé i que diu que per arribar lluny, per complir anys, s'ha de beure vi a diari i treballar en allò que a un li agrada. Ella, la Catalina, sensata, amb la recepta més fàcil per viure més anys, la de la felicitat de les petites coses.